

Ποικιλία παραδόσεων για τα λείψανα του Τιμίου Προδρόμου

[/ Πεμπτουσία](#)

“ Όταν ”, είπε, “ υποδέχθηκες τους πολιούχους αυτούς, που ήρθαν από τη Φοινίκη και την Παλαιστίνη, με δαβιτικούς ψαλμούς, μου γεννήθηκε κάποια αμφιβολία, εάν πραγματικά ήταν αυτά τα λείψανα του μεγάλου Ιωάννη η κάποιου άλλου μάρτυρα που είχε το ίδιο μ’ αυτόν όνομα. Μετά από μία μέρα λοιπόν εγώ σηκώθηκα νύχτα για την υμνωδία· Βλέπω τότε κάποιον λευκοφορεμένο να μου λέγει: “Αδελφέ Ιάκωβε, για ποιό λόγο δεν βγήκες να μας προϋπαντήσεις, όταν ερχόμασταν; “. Όταν εγώ ρώτησα, ποιό ήταν, μου αποκρίθηκε λέγοντας: “ Εκείνοι που είχαν έρθει την προηγούμενη μέρα από τη Φοινίκη και την Παλαιστίνη. Και ενώ όλοι μας υποδέχθηκαν πρόθυμα και ο ποιμένας και ο λαός και οι αστοί και οι χωρικοί, εσύ μόνο δεν έλαβες μέρος στην τιμή “.

Εννοούσε την αμφιβολία που μου είχε γεννηθεί “. Είπε λοιπόν ότι απάντησε – ο Ιάκωβος – σ’ αυτά και είπε· “ “ Και όταν απουσιάζετε σεις και οι άλλοι, τιμώ και εσάς και προσκυνώ τον Θεό των όλων “. Πάλι την επόμενη την ίδια ώρα παρουσιάσθηκε ο ίδιος και είπε· “ Δες, αδελφέ Ιάκωβε, εκείνον που στέκεται εκεί, του οποίου το ένδυμα φαίνεται σαν το χρώμα του χιονιού και μπροστά του βρίσκεται ένας κλίβανος με φωτιά “. Εγώ έστρεψα τα μάτια εκεί και νόμιζα πως ήταν ο Ιωάννης ο Βαπτιστής· διότι φορούσε τη στολή του και άπλωνε το χέρι του σαν να βάπτιζε. “ Αυτός είναι ”, είπε, “ που υπέθεσες ότι είναι”»[25].

Ακόμη, υπάρχει η αναφορά στο βίο του Αγίου Γρηγορίου, του Φωτιστή της Μεγάλης Αρμενίας, για μεταφορά λειψάνων του Αγίου Ιωάννου του Βαπτιστού από την Καππαδοκία στην Αρμενία. Ο Άγιος Γρηγόριος ο Φωτιστής περί το 302 μετέβη στην Καππαδοκία, χειροτονήθηκε Επίσκοπος από τον Αρχιεπίσκοπο Καισαρείας Λεόντιο και επέστρεψε στην Αρμενία, φέροντας μαζί του λείψανα του Αγίου Ιωάννου του Βαπτιστού και του μάρτυρος Αθηνογένους. Η μαρτυρία αυτή είναι, ιδιαίτερα, σημαντική, καθώς αναφέρεται σε διαμοιρασμό των λειψάνων του Αγίου Ιωάννου του Βαπτιστού σε περιοχές μακριά από την Παλαιστίνη (συγκεκριμένα στην Καππαδοκία και Αρμενία) στις αρχές του τετάρτου αιώνα. Στο έργο *Ιστορία του Αγίου Γρηγορίου (του Φωτιστού) και του εκχριστιανισμού της Αρμενίας*

, αναφέρονται τα εξής:

« Πίσω, μέσα στα όρια της Αρμενίας, ο Γρηγόριος άκουσε πως σε μια ορισμένη περιοχή υπήρχε ένας μεγάλος, πλούσια διακοσμημένος ναός, αφιερωμένος στη λατρεία του Vahagn. Ήταν πάνω στην κορυφή ενός βουνού κοντά στον Ευφράτη, και εμπεριέκλειε τρεις βωμούς, ένα για τον Vahagn, ένα για την μητέρα του, και ένα για τη σύζυγό του, την Astghig, που αντιστοιχούσε στην ελληνίδα Αφροδίτη. Οι άνθρωποι ακόμη έκαναν θυσίες σ' αυτούς τους παγανιστικούς βωμούς. Ο Γρηγόριος είχε φέρει από την Καππαδοκία μερικά λείψανα του Αγίου Ιωάννου του Βαπτιστού και του Μάρτυρος Αθηνογένους. Σκόπευε να τα μεταφέρει ψηλά στο βουνό, να καταστρέψει τους παγανιστικούς ναούς και να χτίσει παρεκκλήσια για τα λείψανα εκεί. Αλλά, καθώς η άμαξα πλησίασε μια μικρή κοιλάδα, τα άλογα έμειναν ακίνητα και δεν προχωρούσαν παραπέρα. Ένας Άγγελος εμφανίστηκε και είπε: “ Έχει φανεί ευάρεστο στο Θεό οι Άγιοι να κατοικήσουν εδώ ”.

Έτσι, η συνοδεία άρχισε την εργασία και έχτισε ένα παρεκκλήσι για τα λείψανα. Ενώ αυτοί εργάζονταν, ο Γρηγόριος πήρε μερικούς απ' τους άνδρες μαζί του για να καταστρέψουν τους παγανιστικούς βωμούς. Όμως, αυτοί, όσο και αν χτυπούσαν τις πύλες, δεν μπορούσαν να τις γκρεμίσουν. Έτσι, ο Γρηγόριος πήρε τον Σταυρό και τον κράτησε λέγοντας: “ Ας διώξει ο Άγγελός σου τους δαίμονες μακριά, Κύριε ”. Και ένας άνεμος, σαν θύελλα φύσηξε από τον Σταυρό και ισοπέδωσε τους βωμούς σε τέτοιο σημείο, ώστε, αργότερα, ούτε ίχνος τους να μην μπορεί να βρεθεί. Πολλοί άνθρωποι, βλέποντας αυτό το γεγονός, πίστεψαν στον Ιησού Χριστό, και ο Άγιος Γρηγόριος τους είπε: “ Βλέπετε, τα εμπόδιά σας έχουν απομακρυνθεί ”. Και ήταν σ' αυτό το σημείο που ο Άγιος Γρηγόριος για πρώτη φορά θεμελίωσε Εκκλησία, ανήγειρε βωμό για τη δόξα του Θεού, και, κατόπιν, διαμόρφωσε ένα χώρο για βαπτιστήριο.

Έμεινε μαζί με τους ανθρώπους για είκοσι μέρες, και περισσότεροι από εκατό χιλιάδες από αυτούς βαπτίστηκαν. Αυτή ήταν η αρχή της προσπάθειας του Αγίου Γρηγορίου να γεμίσει την χώρα με Εκκλησίες και ιερείς. Και σε κάθε τόπο άφηνε ένα ελάχιστο τμήμα απ' τα λείψανα των Αγίων, για να μπορούν οι πιστοί να τα προσκυνούν»[26]. Αυτός ο πρώτος ναός, που ανήγειρε ο Άγιος Γρηγόριος ο Φωτιστής στην επαρχία Taron, αποτέλεσε το κέντρο της Μονής του Αγίου Ιωάννου του Βαπτιστού (Saint Karapet Monastery), που υπήρξε για αιώνες σπουδαίο μοναστικό και πνευματικό κέντρο. Το μοναστήρι σωζόταν μέχρι και τις αρχές του προηγούμενου αιώνα, οπότε, κατά την περίοδο της γενοκτονίας των Αρμενίων, οι Τούρκοι το ανατίναξαν.

[25] Βλ. Θεοδωρήτου Κύρου, *Φιλόθεος Ιστορία*, 19-20, P.G. 82, 1444-5 και Ε.Π.Ε., Φιλοκαλία 4, (Κείμενο-Μετάφραση-Σχόλια, Ζαχαριάδου Σταυρούλα), σελ. 354-357,

« Εμού δε λέγοντος ως και ταις τούτου πιστεύω προσευχαίς και ταις των άλλων αγίων αποστόλων και προφητών, ων έναγχος ημίν τα λείψανα εκεκόμεστο· “ Θάρρει ”, έφη, “ ως Ιωάννην έχεις τον Βαπτιστήν ”. Αλλ’ ουδέ ούτω σιγήν άγειν ηνειχόμεν· πολλώ δε πλέον επεκείμην πυνθανόμενος και μαθείν εφιέμενος τι δήποτε τούτου μάλλον εμνήσθη. Ο δε... “ Ηνίκα ”, έφη, “ τους πολιούχους τούτους από της Φοινίκης και της Παλαιστίνης αφικομένους μετά της Δαιυτικής υπεδέξω χορείας, έννοιά τις μοι γέγονεν, ει τω όντι ταύτα Ιωάννου του πάνυ λείψανα και μη άλλου του μάρτυρος ομωνύμου. Μετά μίαν τοίνυν ημέραν, νύκτωρ εγώ μεν επί την υμνωδίαν ανέστην· ορώ δε τινα λευχειμονούντα και· “ αδελφέ Ιάκωβε ”, λέγοντα, “ είπέ τι δήποτε ημίν αφικομένοις ουχ υπαπήντησας ”; Εμού δε ερομένου τίνες ποτέ είεν, απεκρίνατο λέγων· “ Οι από Φοινίκης και Παλαιστίνης τη προτεραία εληλυθότες. Και πάντων ημάς υποδεξαμένων προθύμως και του ποιμένος και του λαού, και αστών και χωρικών, συ μόνος ουκ εκοινώνησας της τιμής ”. Ηνίττετο δε την γενομένην αμφιβολίαν. Ειπείν τοίνυν έφη προς ταύτα ότι “ και απόντων υμών τε και των άλλων, υμάς τε τιμώ και τον των απάντων προσκυνών Θεόν ”. Πάλιν δε τη υστεραία κατά τον αυτόν καιρόν αυτός επιφανείς, “ Όρα ”, έφη, “ αδελφέ Ιάκωβε, τον εκείθεν εστώτα, ου η μεν εσθής χιόνι κατά την χροάν απείκασται, κλίβανος δε αυτώ πυρός πρόκειται ”. Εμού δε τας όψεις εκείσε μετατεθέντος και τον βαπτιστήν Ιωάννην υποτοπήσαντος (και γαρ την αυτού στολήν περιεβέβλητο και την χείρα ως βαπτίζων προέτεινεν), “ Αυτός εστιν ”, έφη, “ ον υπέλαβες είναι ” ».

[26] Βλ. Αγαθαγγέλου, *Ιστορία του Αγίου Γρηγορίου και του εκχριστιανισμού της Αρμενίας*, Δ΄. Αυτό το έργο γράφτηκε τον 4^ο ή τον 5^ο αιώνα, και, ακόμη και αν δεν γίνει αποδεκτό πως προέρχεται από τη γραφίδα του Γραμματέα του Βασιλιά των Αρμενίων Τιριδάτη, Αγαθάγγελο (ελληνική μετάφραση του αντίστοιχου αρχαίου αρμενικού ονόματος, που σημαίνει: αυτός που φέρνει την καλή αγγελία), πάντως, είναι βέβαιο πως παραθέτει πληροφορίες από κείμενα της εποχής του, πιθανότατα από κρατικά αρχεία. Ολόκληρο το κείμενο βλ. σε αγγλική μετάφραση στο www.vehi.net/istoriya/armenia/agathangelos/en/AGATHANGELOS.html. Αναφορά στο σχετικό περιστατικό γίνεται και στον ελληνικό βίο του Αγίου Γρηγορίου του Φωτιστού. Βλ. Συμεών Μεταφραστού, *Βίος και Πολιτεία και Μαρτύριον του Αγίου Γρηγορίου της Μεγάλης Αρμενίας*, Ρ.Γ. 115, 989, και « Συναξάριον Λ΄ Σεπτεμβρίου », *Μ.Σ.Ο.Ε.*, Μην Σεπτέμβριος, Έκδοσις Δ΄, Αθήνα 1974, σελ. 674. Βλ., επίσης, Solomon Caesar Malan, *The life and times of S. Gregory the illuminator, the founder and Patron Saint of the Armenian Church*, translated from the armenian by the Rev. S.C. Malan, Rivingtons, London 1868, σελ. 283-290. Το έργο που μετέφρασε ο Malan είναι του Vartabed Mathew, ο οποίος είχε συνενώσει στο βιβλίο του το έργο του Αγαθαγγέλου και τον βίο του Αγίου Γρηγορίου, που είχε συγγράψει ο Άγιος Συμεών ο Μεταφραστής. Το βιβλίο του Varabed είχε εκδοθεί στη Βενετία το 1749.

Φωτογραφία της Μονής του Αγίου Ιωάννου του Βαπτιστού, που ελήφθη μεταξύ των ετών 1915-1923